

וְהֶאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. שֶׁהוּא
בְּיַד הַקָּרִיב אֶת בְּנֵי יַחֲדוֹ אֵלָיו.
וְאִיּוֹב לֹא נִתֵּן לוֹ וְלֹא מָסַר לוֹ
כָּלֹם, וְלֹא נֶאֱמַר לוֹ. אֲבָל נִמְסַר
בְּיַד הַמְּקַטְרֵג בְּדִין שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא. שֶׁהוּא עוֹרֵר אֶת
הַמְּקַטְרֵג עָלָיו מֵה שֶׁהוּא לֹא רָצָה.
שֶׁהָרִי כָּכָל זְמַן בָּא הַמְּקַטְרֵג הֵהוּא
לְעוֹרֵר עַל בְּנֵי אָדָם, וְכֵאֵן הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עוֹרֵר אוֹתוֹ עָלָיו,
שֶׁכְּתוּב (אִיּוֹב א) הַשְׁמַת לִבְךָ עַל
עַבְדֵי אִיּוֹב. אֲבָל סוּד עֲמַק הוּא.
פֶּתַח וְאָמַר, (בְּרֵאשִׁית ד) וַיְהִי מִקֵּץ
יָמִים וַיָּבֵא קִיץ מִפְּרֵי הָאֲדָמָה
מִנְחָה לַיהוָה. וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים, סוּד
הוּא. מִקֵּץ יָמִים וְלֹא מִקֵּץ יָמִין.
דְּחָה לְקֵץ הַיָּמִין, וְקָרַב לְקֵץ
הַיָּמִים. וְכִבְר פֶּרֶשְׁנוֹ, שֶׁכְּתוּב
(דְּנִיאל יב) וְאִתָּה לֶךְ לְקֵץ. אָמַר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדְנִיָּאל, וְאִתָּה
לֶךְ לְקֵץ. אָמַר לוֹ, לֹאִיזָה קֵץ? לְקֵץ
הַיָּמִים אוֹ לְקֵץ הַיָּמִין? עַד שֶׁאָמַר
לוֹ, לְקֵץ הַיָּמִין.

וְעַל זֶה פָּחַד דָּוִד, שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים
לט) הוֹדִיעֵנִי ה' קִצִּי. אוֹ לְקֵץ
הַיָּמִים, אוֹ לְקֵץ הַיָּמִין. וְכֵאֵן מֵה
פְּתוּב? וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים, וְלֹא מִקֵּץ
יָמִין. וּמִפְּנֵי כֵן לֹא הִתְקַבַּל קִרְבָּנוֹ,
שֶׁהָרִי מֵהַצַּד הָאֲחֵר הֵיחָל הַכֹּל.

בֹּא וּרְאֵה מֵה פְּתוּב, (בְּרֵאשִׁית ד)
וְהִבֵּל הִבִּיא גַם הוּא. מֵהוּ גַם
הוּא? לְרַבּוֹת הַכֹּל זֶה בְּזָה. הַקְּרָבָן
כֵּל וְהַעֲקָר שְׁלוֹ הֵיחָל לְהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְנִתֵּן מִחֻלְקוֹ לְצַד
הָאֲחֵר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּמִחֻלְבִּיהֶן.
וְכֵיֵן, הַעֲקָר עֲשֵׂה מִקֵּץ יָמִים, וְנִתֵּן
חֵלֶק לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה
נִדְחָה הוּא וְקִרְבָּנוֹ.

בְּאִיּוֹב מֵה פְּתוּב? (אִיּוֹב א) וְהִלְכוּ
בְּנֵיו וְעָשׂוּ מִשְׁפָּתָה וְגו'. וְכְתוּב
וַיְהִי כִי הִקִּיפוּ יָמֵי הַמִּשְׁפָּתָה.
וְכְתוּב וְשָׁלְחוּ וְקִרְאוּ לְשִׁלְשֶׁת

דְּכִתִּיב בְּאַבְרָהָם (בְּרֵאשִׁית כב) וְהֶאֱלֹהִים נִסָּה אֶת
אַבְרָהָם. דְּאִיהוּ בְּיַדִּיה אֶקְרִיב לְבָרִיָּה יַחֲדָאֵי
לְגַבִּיָּה. וְאִיּוֹב לֹא יָהִיב לִיָּה וְלֹא מָסַר לִיָּה
כָּלֹם. וְלֹא אֶתְמַר לִיָּה, אֲבָל אֶתְמָסַר בְּיַדָּא
דְּמְקַטְרָגָא, בְּדִינָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. דְּאִיהוּ
אֶתְעַר לְהֵהוּא מְקַטְרָגָא לְגַבִּיָּה, מֵה דְּאִיהוּ לֹא
בְעָא. דְּהָא כָּכָל זְמַנָּא אֶתָּא הֵהוּא מְקַטְרָגָא
לְאֶתְעַרָא עַל בְּנֵי נַשָּׂא, וְהֵכָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא
אֶתְעַר לְגַבִּיָּה, דְּכִתִּיב, (אִיּוֹב א) הַשְׁמַת לִבְךָ עַל
עַבְדֵי אִיּוֹב. אֲבָל רְזָא עֲמִיקָא אִיהוּ.

פֶּתַח וְאָמַר (בְּרֵאשִׁית ד) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קִיץ
מִפְּרֵי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה. וַיְהִי מִקֵּץ
יָמִים, רְזָא אִיהוּ, מִקֵּץ יָמִים, וְלֹא מִקֵּץ יָמִין,
דְּחָה לְקֵץ יָמִין, וְקָרִיב לְקֵץ יָמִים. וְהָא
אוֹקִימָנָא, דְּכִתִּיב, (דְּנִיאל יב) וְאִתָּה לֶךְ לְקֵץ. אָמַר
קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְדְנִיָּאל וְאִתָּה לֶךְ לְקֵץ. אָמַר
לִיָּה, לְאֵן קֵץ, לְקֵץ הַיָּמִים אוֹ לְקֵץ הַיָּמִין, עַד
דְּאָמַר לִיָּה לְקֵץ הַיָּמִין.

וְעַל דָּא דְחִיל דָּוִד, דְּכִתִּיב, (תְּהִלִּים לט) הוֹדִיעֵנִי יְיָ
קִצִּי. אוֹ לְקֵץ הַיָּמִים, אוֹ לְקֵץ הַיָּמִין.
וְהֵכָא מֵה כְּתִיב, וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וְלֹא מִקֵּץ
יָמִין. וּבְגִינֵי כֵן לֹא אֶתְקַבַּל קִרְבָּנִיה דְּהָא
מִסְטָרָא אֶחָרָא הָוָה כֹּלָא.

תָּא חֲזִי מָה כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית ד) וְהִבֵּל הִבִּיא גַם
הוּא. מָאֵי גַם הוּא. לְאֶסְגָּאָה כֹּלָא דָּא
בְּדָא. קִרְבָּנָא כֹּלָא וְעַקְרָא דִּילִיָּה הָוָה לְקוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא, וַיְהִיב חוּלְקִיָּה לְסְטָרָא אֶחָרָא,
כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר וּמִחֻלְבִּיהֶן. וְכֵיֵן, עַקְרָא עַבְד
מִקֵּץ יָמִים, וַיְהִיב חוּלְקָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
וְעַל דָּא אֶתְדַחָא אִיהוּ וְקִרְבָּנִיה.

בְּאִיּוֹב מֵה כְּתִיב, (אִיּוֹב א) וְהִלְכוּ בְּנֵיו וְעָשׂוּ
מִשְׁפָּתָה וְגו'. וְכִתִּיב וַיְהִי כִי הִקִּיפוּ יָמֵי

הַמִּשְׁפָּתָה. וְכִתִּיב וְשָׁלְחוּ וְקִרְאוּ לְשִׁלְשֶׁת אַחֲוִיתֵיהֶם לְאָכּוֹל וְלִשְׁתּוֹת

אחיתיהם לאכל ולשתות עמָהֶם. שָׁזָהוּ הַעֲקָר לְצַד הָאֲחֵר. וְאֲחֵר כֶּף הַקָּרִיב עוֹלוֹת, וְעוֹלָה הוּא זָכָר, וְלֹא נִקְבָּה, וְעוֹלָה לְמַעְלָה, וְהַקָּרִיב לֹא הַקָּרִיב לְכֻלָּל אוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף.

וְכֹא רָאָה, אִם הִיָּה נוֹתֵן חֶלֶק לְכֻלָּם, הַמְקַטְרֵג לֹא הִיָּה יְכוּל לֹא לְבַסּוֹף. וְאִם תֹּאמַר, מִדּוּעַ הִרְעָ לֹא הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא? אֶלָּא, מִפְּנֵי שֶׁגֵּרַם לְכַסוֹת הָאוֹר וְלִהְיוֹת לִימוֹ, וְהוּא לֹא הַקָּרִיב קָרִיב אֲחֵר לְזוּן בּוֹ אַחֲרִים, אֶלָּא עוֹלָה, שְׁעוֹלָה לְמַעְלָה, וְעַל זֶה כְּתוּב, כִּכָּה יַעֲשֶׂה אִיּוֹב כָּל הַיָּמִים. שְׁאֵלוֹ הַצַּד הָאֲחֵר הִיָּה גִזוּן בְּחֶלְקוֹ, הִיָּה עוֹבֵר מֵעַל הַמְקַדֵּשׁ וּמִסְתַּלֵּק מִמְּנוֹ, וְצַד הַקְדוּשָׁה הִיָּה עוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה.

אֲבָרִי הוּא לֹא רָצָה שִׁיִּהְיוּ אַחֲרִים מְקַרְבָּנֵו, וְהִסִּיר עֲצָמוֹ מִמְּנוֹ. מִנֵּין לָנוּ? שֶׁכְּתוּב (איוב א) וְסָר מִרְעֵי. וְעַל זֶה הַקָּרִיב תָּמִיד עוֹלָה, שֶׁהָרִי עוֹלָה לֹא נִהְיָה מִמְּנָה הַצַּד הָאֲחֵר לְעוֹלָם. וּמִפְּנֵי כֵן, כָּל מָה שֶׁנִּטַּל לְבַסּוֹף, מִמְּנוֹ נִטַּל. וְעַל זֶה אִיּוֹב גֵּרַם לְכַסוֹת בְּעַרְלָה עַל בְּרִית הַקְּיוּם, שֶׁלֹּא הִיָּה מִסְתַּלֵּק מִמְּנוֹ. וּמִפְּנֵי כֵן הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא עוֹרֵר אֶת הַמְקַטְרֵג הַהוּא, שֶׁכְּתוּב הַשְׁמֵת לְבָךְ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב.

בֹּא וּרְאֵה, כֹּאֲשֶׁר רָצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא לְהִתְאַחַד בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, לֹא עֲמְדָה לָהֶם הַשְׁעָה, מִפְּנֵי שֶׁהָעַרְלָה מְכַסֶּה הָאוֹר עַד זְמַן שֶׁהַמְקַטְרֵג הַהוּא הִיָּה לֹקֵחַ אֶת שְׁלוֹ מֵאִיּוֹב, וְעַל זֶה צִוָּה לֹא הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא לְאַכֵּל אֶת אוֹתוֹ פֶּסַח בְּחַפְזוֹן, עַד שֶׁהַצַּד הָאֲחֵר הַהוּא הִתְעַסֵּק בּוֹ בְּאִיּוֹב, וְצִוָּה לְהַעֲבִיר עַרְלָה מֵהֶם, וְאַז הִתְאַחַד הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא בְּיִשְׂרָאֵל, וְהַצַּד הָאֲחֵר נִפְרַד מִן הַקְדוּשָׁה, וְהִתְעַסֵּק בּוֹ בְּאִיּוֹב

עִמָּהֶם, דָּדָא אִיהוּ עֲקָרָא לְסִטְרָא אַחְרָא. וְלִבְתֵּר אַקְרִיב עוֹלוֹת, וְעוֹלָה אִיהוּ דְכָר, וְלֹא נִוְקְבָא, וְסִלְקָא לְעִילָא, וְקָרְבָּנָא לֹא קָרִיב לְאַכְלָלָא לִיָּה כְּדָקָא יָאוּת.

וְהָא חֲזִי, אֲלִמְלָא חוּלְקָא יָהֵב לְכֻלָּא, מְקַטְרָגָא לֹא יְכִיל לִיָּה לְבַתֵּר, וְאִי תִימָא אֲמַאי אֲבַאיִשׁ לִיָּה קְדָשָׁא בְּרוּף הוּא. אֶלָּא, בְּגִין דְּגָרִים לְכַסְיָא נַהוּרָא וְלֹא תַחֲפִיָּא, וְאִיהוּ לֹא קָרִיב קָרְבָּנָא אַחְרָא, לְאַתְזָנָא בֵּיה אַחְרַנִּין, אֶלָּא עוֹלָה, דְּסִלְקָא לְעִילָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, כִּכָּה יַעֲשֶׂה אִיּוֹב כָּל הַיָּמִים, דְּאֲלִמְלָא סִטְרָא אַחְרָא אַתְזָנָת בְּחוּלְקָא, אַתְעַבֵּר מֵעַל מְקַדְשָׁא וְאַסְתַּלֵּק מִנִּיָּה, וְסִטְרָא דְקְדוּשָׁה הָוָה סְלִיק לְעִילָא לְעִילָא.

אֲבָרִי אִיהוּ לֹא כְּעָא דַּאֲתַהֲנִי אַחְרָא מְקַרְבָּנִיָּה, וְאַעֲדֵי גְרַמִּיָּה מִנִּיָּה. מִנָּא לָן. דְּכְתִיב, (איוב א) וְסָר מִרְעֵי. וְעַל דָּא קָרִיב תְּדִיר עוֹלָה, דְּהָא עוֹלָה לֹא אַתְהֲנִי מִנִּיָּה סִטְרָא אַחְרָא לְעַלְמִין. וּבְגִין כֵּן, כָּל מָה דְנִטִּיל לְבַתֵּר, מִדִּידִיָּה נִטִּיל. וְעַל דָּא אִיּוֹב גָּרִים לְחַפִּיָּא עַרְלָה עַל בְּרִית קְיָימָא, דְּלֹא הָוָה אַעֲדֵי מִנִּיָּה. וּבְגִין כֵּן קְדָשָׁא בְּרוּף הוּא אַתְעַר לְהַהוּא מְקַטְרָגָא, דְּכְתִיב הַשְׁמֵת לְבָךְ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב.

תָּא חֲזִי, כְּדָ בְּעָא (דף קפ"ב ע"א) קְדָשָׁא בְּרוּף הוּא לְאַתְאַחַדָּא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, לֹא קִיָּימָא שְׁעַתָּא. בְּגִין דְּעַרְלָה חַפִּיָּא נַהוּרָא, עַד זְמַנָּא דְהַהוּא מְקַטְרָגָא הָוָה נִטִּיל דִּילִיָּה מֵאִיּוֹב, וְעַל דָּא פְּקִיד לִיָּה קְדָשָׁא בְּרוּף הוּא לְמִיכְלִיָּה לְהַהוּא פֶּסַח כְּבַהִילוֹ, עַד דְּהַהוּא סִטְרָא אַחְרָא אֲשַׁתְּדַל בֵּיה בְּאִיּוֹב, וּפְקִיד לְאַתְעַבְרָא עַרְלָה מִנִּיָּהוּ, וּכְדִין אַתְאַחַד קְדָשָׁא בְּרוּף הוּא בְּיִשְׂרָאֵל, וְהַהוּא סִטְרָא אַחְרָא אַתְפָּרֵשׁ מִן קְדָשָׁא, וְאַשְׁתְּדַל בֵּיה